

Helsinki 21.10.2020

Oikeusministeriölle

Suomen Asiakastieto Oy (Asiakastieto) kiittää Oikeusministeriötä mahdollisuudesta lausua Kuluttajasuojalain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lainsäädännön voimassaolon jatkamiseen liittyviin kysymyksiin ja lausua näkemyksensä seuraavan.

1) Miten väliaikainen sääntely (suoramarkkinointikielto ja hintasääntely) on näkemyksenne mukaan toiminut? Onko sääntelyyn liittynyt erityisiä tulkintaongelmia? Onko sääntelyn noudattamisessa ilmennyt puutteita?

Sääntelyn seurauksena erityisesti pienituloisten ovat jääneet luottomarkkinoiden ulkopuolelle ja heidän mahdollisuutensa saada luottoja on vähentynyt, vaikka heidän tosiasiallinen maksukykynsä riittäisi vastuiden hoitamiseen. Uuden luoton saaminen onnistuu vain suurituloisille; nämä jopa hyötyneet alhaisemmasta korkokatoista.

Kun tarkastelemme dataa Asiakastiedon kyselyjärjestelmästä, jossa kulutusluottojen myöntäjät (perinteiset pankit ja ns. kulutusluottoyhtiöt) jakavat positiivisia luottotietoja, voimme todeta että kuluttajien tarve kulutusluottoihin ei ole vähentynyt koronan aikana. Lomautusten ja työttömyyden kasvaessa lyhytaikaiseen luotonantamisen tarve kasvaa. Pienituloisten jäädessä luottomarkkinoiden ulkopuolelle aiheuttaa tämä suuria ongelmia näiden henkilöiden osalta, jos tarvetta likviditeetin tasaukselle tulee. Yhteenvetona todetaan, että väliaikainen korkokatto positiivisen datan sekä maksuhäiriötietojen perusteella ei ole vähentänyt lainkaan ylivelkaantumista. Tätä näkökantaa tukee myös Aalto -yliopiston tutkimus korkokaton vaikutuksista.

(2) Minkälaisia vaikutuksia väliaikaisella sääntelyllä on ollut?

Väliaikaisen sääntelyn seurauksena useat, Asiakastietojen kyselytilastojen mukaan lähes 20, luottoja tarjoavat yritykset ovat lopettaneet uusien lainojen myönnön tai jopa lopettaneet toimintansa kokonaan. Sen seurauksena luottojen tarjonta ja kilpailu luottomarkkinoilla on vähentynyt. Sääntely on jopa vaikuttanut työllisyyteen luotonantajayrityksissä, lisännyt lomautuksia ja irtisanomisia yritysten toiminnan lakkaamisen seurauksena.

Luottojen saatavuuden vähentyminen on osaltaan lisännyt maksuhäiriöiden määrää, vaikka erityisesti pienituloisille ei enää ole uutta luottoa myönnetty. Asetettu korkokatto, 10 %, ei mahdollista uusien luottojen myöntöä pienituloisille.

Erityisenä huolenaiheena tällä hetkellä on se miten vaikeassa taloustilanteessa olevat selviytyvät, kun asuntolainoille myönnetty lyhennysvapaaat päättyvät. Pelkona on, että ihmiset eivät pysty sopeuttamaan kulutustaan alemmalle tasolle ilman siltarahoitusta. Tarve uusille luotoille on olemassa mutta niiden saatavuus on vähentynyt.

(3) Olisiko tiukempaa sääntelyä näkemyksenne mukaan syytä jatkaa, ja jos olisi, missä muodossa

Sivu: 1 of 2

ja miten pitkään (ottaen huomioon, että alustavan arvion mukaan omaisuudensuojaa koskevat seikat puoltavat sitä, että jo nostetut luotot jätettäisiin joka tapauksessa sääntelyn ulkopuolelle)?

Asiakastiedon mielestä sääntelyä ei ole syytä jatkaa.

Asiakastiedon mielestä luotonantajien oikeusturvakysymykset, oikeusvarmuus ja lainsäädännön ennustettavuus tulee sääntelyssä huomioida. Luotonantajat ovat luottopolitiikassaan tehneet ratkaisuja, jotka ovat perustuneet siihen, että luottojen korkojen sääntely palaa aikaisemmalle tasolleen ensi vuoden alusta lukien. Tehtävien lainsäädäntöratkaisujen tulee perustua tiedolle eikä perustelemattomille toiveille sääntelyn vaikuttavuudesta.

Asiakastieto huomauttaa, että korkojen sääntely ja korkokatto ei poista ylivelkaantumisongelmaa eikä ole edes sen hyvä estäjä. Ylivelkaantumiseen pystytään parhaiten vaikuttamaan lisäämällä sen tiedon määrää, joka luotonantajilla on luottopäätöstä tehdessään käytettävissään.

Kuluttajaluottojen kyselyjärjestelmää käyttävät luotonmyöntäjät pystyvät estämään ylivelkaantumista. Positiiviset luottotiedot tulisi saada mahdollisimman nopeasti luotonmyöntäjien käyttöön.

Suomen Asiakastieto Oy

Jukka Ruuska
toimitusjohtaja

Juuso Jokela
legal counsel